

JUDr. ROBERT PELIKÁN, Ph.D.
MINISTR SPRÁVEDLNOSTI ČR

V Praze dne 02-12-2015
Čj. MSP-195/2015-OJ-ORGV/9
Evidenční č. interpelace: 682, 683

Vážená paní poslankyně,

dovoluji si Vám odpovědět na Vaše interpelace ze dne 2. 11. 2015, evidované u Poslanecké sněmovny dne 3. 11. 2015 pod evidenčním číslem 682 a 683. K Vaším dotazům uvedeným v písemných interpelacích Vám sděluji následující.

Předně považuji za důležité zmínit, že úniky informací považuji za vážný problém, který naše ministerstvo řeší na několika úrovních – od standardní dozorovací činnosti přes úzkou spolupráci s Nejvyšším státním zastupitelstvím až po přípravu tzv. elektronického spisu, který podobné excesy buď zcela vyloučí anebo umožní snadnou kontrolu při manipulaci se spisem.

K interpelaci č. 682:

1) Myslíte si, že jsou nebezpečné úniky informací o probíhajících trestních řízeních? Vnímáte to jako problém? A 2) pokud ano, mohlo by to ohrožovat další vyšetřování OČTŘ?

Pokud hovoříme o trestním řízení ve stádiu přípravného řízení, je třeba konstatovat, že toto stádium je ze své podstaty neveřejné. Přístup k informacím je proto omezen pouze na zákonem vymezený okruh orgánů (orgány činné v trestním řízení) a tyto s nimi mohou nakládat pouze v intencích stanovených trestním řádem (k tomu srov. ust. § 8a, případně např. ust. § 160 odst. 2 věta třetí a násl. trestního řádu), respektive jiným zvláštním právním předpisem (viz např. ust. § 13 odst. 1 zákona o státním zastupitelství). Pokud tedy dojde k úniku informací v rámci přípravného řízení, jde samozřejmě o vážný problém, přičemž jeho závažnost je třeba hodnotit v kontextu konkrétního trestního řízení – v některých případech může být únik informací pro trestní řízení skutečností zcela bezvýznamnou, jinde naopak může taková skutečnost celé trestní řízení zmařit.

3) Můžete potvrdit, či vyvrátit, že úniky informací nepocházejí z řad státních zástupců?

Nemáme k dispozici žádné informace, které by dokazovaly únik informací z řad státních zástupců. Pokud v minulosti došlo k únikům informací z řad státních zástupců, jednalo se „naštěstí“ o individuální selhání jednotlivců, nikoliv o systémový problém.

Nelze pominout, že k únikům informací v přípravném řízení může docházet i přičiněním obviněné osoby, případně jejího právního zástupce v rámci uplatňování jejích procesních práv (obviněný má právo nahlížet do trestního spisu).

4) Pokud nedochází k únikům informací z řad státních zástupců, je možné, že by k nim docházelo například ze strany soudu nebo příslušníků Policie ČR.

K únikům informací prostřednictvím jiných orgánů činných v trestním řízení než jsou státní zastupitelství (tedy např. Policie ČR) samozřejmě také může dojít; stejně jako u předešlé otázka musím konstatovat, že nemám k dispozici žádné informace o systémovém problému; jedná se tedy opět o případné selhání jednotlivce.

5) Vyšetřuje někdo takové úniky informací a případně je i sankcionuje?

Pokud je zjištěno neoprávněné nakládání s informacemi z trestního řízení ze strany státního zástupce, je toto pochybení řešeno prostřednictvím kárného řízení. Pokud by únik informací naplňoval skutkovou podstatu některého trestného činu, je na místě proti takovému státnímu zástupci zahájit trestní stíhání.

6) Jaké budou Vaše další kroky v této věci?

Pokud Vámi položené dotazy přímo souvisí s probíhající kauzou „Vidkun“, tedy s probíhajícím (konkrétním) trestním řízením, nemohu do něj coby ministr spravedlnosti ze své pozice jakkoliv zasahovat a ani hodnotit postup orgánů činných v trestním řízení.

Jak již bylo výše uvedeno, momentálně nejsou k dispozici žádné informace o tom, že by k únikům informací ze strany orgánů činných v trestním řízení docházelo systematicky; pokud by došlo k individuálnímu selhání státního zástupce, popřípadě jiného představitele orgánu činného v trestním řízení, je zcela na místě taková jednání řešit prostřednictvím kárného, kázeňského, popřípadě i trestního řízení.

K interpelaci č. 683:

1) Je pravdou, že si státní zástupce může pro svou spolupráci libovolně vybírat nejen policistu, který bude věc šetřit, ale dokonce i soudce? Není tento postup nezákonný?

V českém právním systému neexistuje právo na zákonného státního zástupce; státní zástupce je stranou trestního řízení a zastupuje veřejnou žalobu, přičemž jeho povinností je mimo jiné dbát na ochranu veřejného zájmu. V takovém pojetí postavení státního zástupce v rámci trestního řízení a jeho vázanosti pokyny vedoucího státního zástupce, případně vyššího státního zastupitelství v rámci instančního dohledu, nelze uplatňovat princip „nezávislosti“ státního zástupce, jako je tomu u soudců. S tím je spojeno i postavení státních zástupců ve vztahu k policejním orgánům, neboť v přípravném řízení je státní zástupce policejnímu orgánu fakticky „nadřízen“ a policejní orgány plní především – zjednodušeně řečeno – servisní či podpůrné úkony; státní zástupce může konkrétní trestní věc odejmout a učinit opatření, aby věc byla přikázána jinému policejnímu orgánu, případně např. přikázat, aby úkony

trestního řízení prováděla jiná služební osoba (k tomu srov. např. ust. § 157 odst. 2 písm. b), ust. § 174 odst. 2 písm. f) trestního řádu). S odkazem na výše uvedené tak nelze takový postup státního zástupce považovat za nezákonný (naopak právní úprava jej předvídá).

Co se týče vztahu státního zástupce a soudce je opět nutno rozlišovat, zda se jedná o trestní řízení ve stádiu řízení přípravného, či řízení před soudem. V řízení před soudem – tedy po podání obžaloby - je trestní věc konkrétnímu soudci přidělena na základě rozvrhu práce, státní zástupce tudíž nemá žádnou možnost, jak přidělení konkrétnímu soudci ovlivnit.

Podle ust. § 26 odst. 1 trestního řádu k provádění úkonů v přípravném řízení je příslušný okresní soud, v jehož obvodě je činný státní zástupce, který podal příslušný návrh. To znamená, že státní zástupce okresního státního zastupitelství podává návrh u okresního soudu, v jehož obvodu působí. Jiná situace nastává v případě státních zástupců krajských a vrchních státních zastupitelství – tito státní zástupci mohou návrh podat k jakémukoliv okresnímu soudu v obvodu jejich působnosti. Takový postup však rovněž není v rozporu se zákonem, nelze jej ani považovat za systémovou chybu, přičemž ani Ústavní soud tomuto postupu nepřiznal ústavně negativní rozměr.

2) Neměl by každý mít právo nejen na svého nezávislého a zákonem stanoveného soudce, ale i další orgány činné v trestním řízení?

S odkazem na odpověď k bodu 1) je třeba striktně rozlišovat postavení soudce a jiných orgánů činných v trestním řízení. Nic takového jako by byl případný „zákonný státní zástupce“ český právní řád nezná a zavedení takového institutu by znamenalo rozsáhlé změny napříč celým právním systémem a k jeho zavedení nevidím důvod.

3) Znamená to tedy, že žalobce si určuje, kdo je a není vhodný se danou věcí zabývat bez ohledu na zákon? Vnímáte to jako problém?

Jak již bylo výše uvedeno, státní zástupce může v rámci přípravného řízení zvolit konkrétní policejní orgán, který se bude danou věcí zabývat, přičemž tento postup je plně v souladu se zákony České republiky.

S pozdravem

JUDr. Robert Pelikán, Ph.D.
ministr spravedlnosti ČR

Vážená paní
Mgr. Jana Černochová
poslankyně
Poslanecká sněmovna
Parlamentu České republiky
Sněmovní 4
118 26 Praha 1

